

MINISTERSTVO VNITRA

odbor bezpečnostní politiky

oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství

Nad Štolou 3

Praha 7

170 34

Stanovisko k součinnosti obecní policie s exekutory, insolvenčními správci a v případě soudního výkonu rozhodnutí.

Obecně k pojmu součinnosti:

Podle právního názoru Ministerstva vnitra, odboru bezpečnostní politiky je třeba odlišovat různé významy pojmu *součinnost*, jak je používán v rámci právní úpravy vztahující se ke konkrétní oblasti společenských vztahů.

V první řadě jde o součinnost pouze v ohledu na poskytování určitých informací o totožnosti, pobytu a dalších, především majetkových, poměrech účastníka určitého právního vztahu (povinného, dlužníka). V tomto smyslu je třeba nahlížet na pojem součinnosti podle ustanovení § 33 odst. 1 a 3 a § 34 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. O takovém výkladu svědčí jak komentář důvodové zprávy k tomuto ustanovení, tak i aplikovatelná judikatura (především jde o stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu exekučního řádu sp. zn. Cpjn 200/2005 a nálezh ústavního soudu II. ÚS 543/11, který některé závěry uvedeného stanoviska Nejvyššího soudu korigoval). V uvedeném smyslu, tedy pouze jako vztahující se k povinnosti poskytnout určité informace, je třeba vykládat součinnost podle § 43 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a podle § 128 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) ve vztahu k soudu v civilním řízení.

Naopak v případě zajištění přítomnosti zástupce orgánu obce při provádění soupisu podle § 326 odst. 9 o. s. ř. nebo při prohlídce dlužnických prostor podle § 212 odst. 5 insolvenčního zákona, jde o „součinnost“ ve smyslu zajištění fyzické přítomnosti zástupce obce, který by měl do jisté míry garantovat nestrannost a legálnost provedení daného úkonu, kterým se nemálo zasahuje do základních práv postiženého (povinného, dlužníka).

Konečně pak ve specifickém případě součinnosti, jak ji pojímá § 33 odst. 2 exekučního řádu v případě Policie ČR v souvislosti s poskytováním ochrany exekutorovi [konkrétní podmínky pak upravuje § 21 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii České republiky)], jde o součinnost poskytovanou policejním orgánem na místě a v okamžiku probíhající exekuce s případnou možností využití jeho represivních oprávnění.

K jednotlivým, často kladeným dotazům:

1. Je obecní policie povinna poskytnout součinnost soudům, exekutorům, insolvenčním správcům? Pokud ano, v jakém rozsahu (při respektování faktu, že obecní policie není správcem registru obyvatel).

Co se týče součinnosti v prvním smyslu, tedy povinnosti poskytnout soudům, exekutorům a insolvenčním správcům určité informace (jde tedy o součinnost dle ustanovení § 33 odst. 1 a 3 a § 34 odst. 1 exekučního řádu, § 128 o. s. ř. nebo § 43 insolvenčního zákona), tak obecní policie tyto informace poskytnout musí. Rozhodně však nejde o sdělení jakýchkoli údajů.

V případě exekučního řádu jde pouze o informace o majetku povinného, které jsou orgánům obce, a tedy též obecní policii, známy z jejich úřední činnosti (§ 33 odst. 1 exekučního řádu), resp. o informace, které daný orgán samosprávy zpracovává v rámci své působnosti svěřené mu zvláštním právním předpisem vést určitou evidenci osob nebo jejich majetku nebo pokud takovou evidenci tyto orgány vzhledem k předmětu své činnosti vedou. Rozhodně se tedy nejedná o zprostředkovávání vstupu exekutorů do evidencí vedených jinými orgány veřejné moci. Exekutoři ostatně mají v ustanoveních § 33 až 33e exekučního řádu zajištěn přímý přístup k takovým informacím. Jsou tedy tento přístup povinni využívat a naopak nejsou oprávněni požadovat po dalších subjektech, včetně obecní policie, aby pro ně prováděly lustrace osob, proti kterým jejich úkony v rámci exekuce směřují.

V případě povinnosti sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí podle § 128 o. s. ř., je šíře této informační povinnosti rovněž omezena požadavkem, aby takové skutečnosti byly tomu, kdo je povinen je soudu sdělit, známy. Soud opět, podobně jako exekutor, nemůže požadovat zprostředkování informací z informačních systémů veřejné správy, které si sám může opatřit přímo (srov. např. § 5 odst. 1 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů).

Podobně též v případě součinnosti podle § 43 a násl. insolvenčního zákona bude obecní policie povinna insolvenčnímu správci součinnost poskytnout pokud jsou jí dané údaje známy přímo z její předešlé činnosti [zde bude povinnost obecní policie poskytnout součinnost omezena zřejmě toliko na poskytnutí informací dle § 44 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona].

Obecní policie je tedy povinna poskytnout takové informace, které sama vede v určitých evidencích nebo které jsou jí přímo známy z její dosavadní činnosti; pouze v tomto smyslu je též třeba vykládat ustanovení § 24a odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“). Součinnost podle těchto ustanovení pak bude obecní policií poskytnuta bezplatně (§ 43 odst. 2 insolvenčního zákona, § 34 odst. 1 exekučního řádu).

2. Je obecní policie povinna poskytnout ochranu exekutorům a za jakých podmínek, případně je-li možné požadovat úplatu za úkon (jako v případě Policie ČR).

V případě tzv. poskytování ochrany exekutorům jde o speciální druh úkolu orgánu veřejné moci, v rámci kterého je možné rovněž realizovat zvláštní oprávnění, jenž takový orgán veřejné moci na základě zákona má. K tomu, aby mohl, resp. musel určitý orgán takový úkol plnit, je třeba, aby mu byla taková pravomoc

stanovena zákonem (srov. čl. 2 odst. 3 Ústavy, resp. čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Obecní policie v tomto ohledu žádnou pravomoc poskytovat součinnost, resp. ochranu exekutorům, obdobnou pravomoci Policie ČR podle § 21 zákona o Policii České republiky, zákonem stanovenu nemá. Tím je spolupůsobení obecní policie při výkonu exekuce obdobné uvedenému úkolu Policie ČR vyloučeno a exekutoři by se v případě, že jim v průběhu určitých úkonů exekuce hrozí možné nebezpečí, měli obracet primárně na Policii ČR podle § 33 odst. 2 exekučního řádu.

Na druhé straně však je strážník obecní policie povinen podle § 6 odst. 1 zákona o obecní policii v rozsahu svých oprávnění poskytnout pomoc každému, kdo o ni požádá, a rovněž tak je povinen podle § 7 odst. 1 zákona o obecní policii provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páčán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páčání. Proto tedy v případě, že exekutor bude v průběhu provádění úkonů exekuce např. ze strany povinného napaden, bude nepochybně povinností strážníka proti takovému jednání zakročit a exekutorovi tímto způsobem „ochranu“ poskytnout.

S výše uvedeným velmi úzce souvisí především otázka možného využití oprávnění strážníka vstupovat do obydlí a dalších prostor včetně vstupu do živnostenských provozoven. V případě, že strážník nezakročuje již proti existujícímu protiprávnímu jednání (a to za podmínek § 16 odst. 1 zákona o obecní policii), není, a to ani v doprovodu exekutora, oprávněn do takových prostor vstoupit s výjimkou prostor určených v živnostenské provozovně v provozní době pro zákazníky (§ 17c zákona o obecní policii).

3. Je obecní policie povinna poskytnout strážníka jako svědka (nezúčastněnou osobu) při exekutorské činnosti.

V tomto případě se jedná o „součinnost“ ve smyslu § 212 odst. 5 insolvenčního zákona, resp. podle § 326 odst. 9 o. s. ř. Ustanovení platná pro výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí v občanském soudním řízení se podle § 69 exekučního řádu použijí rovněž pro exekuci prodejem movitých věcí a nemovitostí. Jde o případy, kdy insolvenční správce provádí v rámci zjišťování majetkové podstaty prohlídku prostor dlužníka, nebo kdy příslušná osoba provádí v bytě (sídle, místu podnikání) povinného soupis věcí, které by mohly být prodány. V takovém případě, je-li to potřebné, přibere insolvenční správce nebo ten, kdo provádí soupis, k úkonu vhodnou osobu, podle možnosti pak především zástupce orgánu obce.

V tomto případě bude vždy na místě, aby obec součinností insolvenčnímu správci, soudnímu vykonavateli či exekutorovi součinnost poskytla. Je však otázkou – k jejímuž řešení je ale příslušná samotná obec, resp. v ohledu na obecní policii konkrétně osoba, která obecní policii podle § 3 odst. 1 obecní policii řídí – má-li tuto součinnost obec poskytovat právě prostřednictvím strážníků obecní policie. Jednak se lze totiž nepochybně domnívat, že „zástupcem obce“ zákonodárce mínil zástupce některého orgánu obce upraveného v Hlavě IV (případně též Hlavě V) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nikoli strážníka obecní policie, který je spíše než zástupcem samosprávy představitelem represivního orgánu. A jednak lze rovněž poukázat na úskalí přítomnosti strážníka při úkonech exekuce, která byla popsána výše v odpovědi na 2. otázku.

Přítomnost strážníka coby „svědka“ či „nestranné osoby“ není tedy a priori při uvedených úkonech vyloučena, lze však považovat za vhodnější, aby byla obcí tato „součinnost“ zajišťována např. prostřednictvím zaměstnanců obecního úřadu nebo

volených představitelů obce. Přítomnost strážníka ve stejnokroji může při provádění exekuce navíc působit na povinného (nebo např. členy jeho domácnosti) jako určitý nemístný nátlak, ačkoli strážník v roli nezúčastněné osoby rozhodně nemůže použít žádných oprávnění dle zákona o obecní policii ve prospěch zajištění průběhu exekuce (či soupisu věcí nebo zjištění majetkové podstaty).

Mgr. Milena Bačková
vedoucí oddělení
v.r.